

26. Partiumi Tudományos Diákköri Konferencia
Nagyvárad, 2023. május 5.

A kis Jézus megszületett, örvendjünk!

A kórusmű, érdekes módon nem a tavalyi karácsonyi időszak előtt, hanem azt követően született: a Partiumi Vegyeskarral tanult ünnepi repertoár, az együtt éneklés és a harmonizálás utáni vágyakozás, valamint maga az alkotási vágy arra ösztönöztek, hogy ebben az átíratban fejezzem ki a bennem túlszorduló örömet.

Első lépésként fontosnak tartottam, hogy utánajárjak, kik mily módon dolgozták fel ezt a közismert karácsonyi dallamot. Egy elég színes palettában találtam meg e ünnepi dallam feldolgozását, azonban nem mindegyikhez volt elérhető olvasható vagy hangzó anyag. És sajnos a lekottázva nem találtam sok változatosságot, mivel egyszólamú és kétszólamú változatokat találtam.

Ellenben a hangzó anyag gazdagsága bizonyos mértékben ezt kiegyenlíti, mert találtam több változatot is: egy szólamú gyermekkarok orgonakísérettel, két szólamú gyermekkarok kísérettel vagy anélkül, női karok, népi feldolgozás, egy szólamban kamara vagy zenekari kísérettel, illetve háromszólamú és négyszólamú feldolgozások. Egyvegyeskari változat, nagyon megtetszett egy Zalaegerszegi vegyeskar előadása. Sajnos a szerző nevét a leírásban nem tették hozzá, ellenben nagyon maradandó nyomot hagyott bennem a mű. Látna hogy nincs sok változat, rögvest neki is láttam a saját négyszólamú feldolgozásomnak.

A cantus firmus altban indul, melyet félúton átvesz a szoprán. A szakasz leéneklésével lezárul a bevezetés. Innentől más és más változatokban és más hangnemekben szólaltatom meg a kórusral. Az első variáció előtt, hogy F-dúrból G-dúrba menjek át, a G-dúr domináns kisszeptimjét használom fel átkötésnek, csupán az alaphangot emelem feljebb egy félhanggal. A basszusban elhangzott, míg a többi szólam függőlegesen, mintha tartó oszlopok volnának csendülnek fel, a basszus meg az alapot szolgáltatja a dallam jegyében. A továbbfejlesztés a fentebb leírt módon megy végbe G-dúrból A-dúrba, a második variációba. A tenorban szólal meg a dallam és mixtúrát alkalmazok a szólamok között, az örvendezés fokozódását szemléltetve.

Itt nem egy harmadik variáció következik, hanem megtorpan a négy szólam és ezuttal félhangot modulál A-dúrból B-dúrba. Ez egy hirtelen lelassított rész, melyet fokozatosan gyorsítunk, szinte cirkuszra emlékeztetve a hallgatóságot. Kromatikusan lépkendek a szólamok, míg a szoprán és a tenor „la-lázva” elénekeli a dallam első sorát, felváltva, kétszer. Megint egy félhangot lépünk fel H-dúrba, itt már lassan visszatérve az eredeti tempóba.

Már az ember azt gondolná, hogy akkor most következik a C-dúr, de én szeretek túlzásba esni és megint csavarok rajta egyet. H-dúrból átmegyek G-dúrba az új hangnem domináns

nónájával, amiből a felső három szólam a G dúr domináns kisszeptimjére vált át és a G-dúr tonikájával váltogatja ütemenként. A fokozás tetőpontját elérve, G-dúrból C-dúrba modulál, ismét egy domináns kisszeptimmal, mint ahogy azt sejteni lehetett az eddigi modulálásokból. A szoprán énekli a dallamot, a basszus folytatja a lépegetést, a két középső szólam pedig kontrázik a szélső szólamokra.

A tetőpontot elérve, jön a végső modulálás: kromatikusan lépkedünk lefelé az eredeti hangnemünk domináns kisszeptimjére, és visszatekintünk a mű elejére egy jelentősen lassúbb tempóban, és egy új szöveggel: „Hallelúja” és „Ámen”. Harmóniai szempontból szinte teljesen egyezik a bevezetéssel. Kódként a kis karácsonyi dallamunk utolsó két sorát használom fel, melyet részben uniszónóbam énekelnek. Még egy utolsót csavarok rajta, bár a modulálások véget értek, de a párhuzamos mollba még kitérek, s egy utolsó domináns kisszeptimmal visszavezetem a dallam egy részére, melyet ismét az alt szólaltat meg, közben augmentálva egy másik dallammotívumot a szopránban és a kíséretben. A művet pedig, hogy legyen csattanója is, az alt zárja egyedül egy szóval: Ámen.

<https://drive.google.com/file/d/1HCUVMct3z-Trwb8EjNXtidVi1187alhl/view?usp=sharing>